

© Совет на Европа/ Европски суд за човекови права, 2012. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот. За понатамошни информации видете ја целосната назнака за авторски права на крајот на овој документ.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Информативна белешка за судската пракса на Судот бр. 120

јуни 2009

Herri Batasuna и Batasuna против Шпанија - 25803/04

Пресуда 30.6.2009 [Секција V]

Член 11

Член 11-1

Слобода на здружување

Распуштање политички партии со врски со терористичка организација: *нема повреда*

Факти: Политичката организација Herri Batasuna е основана како изборна коалиција и учествуваше на општите избори во 1979 година. Во 1986 Herri Batasuna беше внесена во регистарот на политички партии при Министерството за внатрешни работи. Во 2001 апликантот Batasuna поднесе документи до регистарот на политички партии, барајќи регистрација како политичка партија.

Во јуни 2002 шпанскиот Парламент го донесе Системскиот закон 6/2002 за политички партии ("СЗПП" - СЗПП). Главната иновација воведена со новиот закон се појави во Главата II за организација, функционирање и активности на политичките партии, како и во Глава III за нивното распуштање или судско суспендирање. Со одлука донесена во август 2002, централниот истражен судија при *Audiencia Nacional* ги суспендираше активностите на Batasuna и нареди затворање, на три години, на сите канцеларии и простории што би можеле да ги користат Herri Batasuna и Batasuna. Во септември 2002 Државниот совет, делувајќи во име на шпанската влада, поведе постапка пред Врховниот суд, барајќи распуштање на партиите – апликанти, врз основа на тоа што тие го повредиле новиот СЗПП со низа активности што неоспорно претставувале однесување некомпатибилно со демократијата и уставните вредности, демократскиот процес и човековите права. Истиот ден, Јавниот правобранител исто така повел постапка пред Врховниот суд, барајќи распуштање на односните партии, согласно СЗПП. Во 2003, Batasuna побара до Уставниот суд да се поднесе прелиминарно прашање, поврзано со уставноста на СЗПП. Врховниот суд го отфрли барањето, забележувајќи дека приговорот вложен од Batasuna, а којшто се однесува на уставноста на СЗПП, веќе бил испитан и отфрлен во пресуда

донесена од Уставниот суд во март 2003. Врховниот суд ги огласил партиите Herri Batasuna и Batasuna за незаконски и наредил нивно распуштање врз основа на тоа што тие спроведувале „стратегија на тактички сепаратизам“ преку тероризам“. Судот утврдил дека е потврдено дека односите партии фундаментално не може да се разликуваат меѓу себе, ниту од терористичката организација ЕТА. Врховниот суд ги опишал како „групации што споделуваат суштински иста идеологија ... и, понатаму, тесно контролирани од горенаведената терористичка организација“ и заклучил дека тие во стварноста се „еден единствен ентитет, имено – терористичката организација ЕТА, затскриена зад овие навидум правни лица основани во различно време во рамки на процес на ‘оперативна сукцесија’ однапред испланирана од ЕТА“. Судот ја засноваше својата одлука врз СЗПП. Тој, исто така, нареди ликвидација на имотот на односите партии, согласно истиот закон. Со две пресуди донесени во 2004, Уставниот суд ги отфрли *amparo* жалбите поднесени од апликантите против пресудата на Врховниот суд.

Право: Распуштањето на партиите – апликанти претставува попречување на остварувањето на нивното право на слобода на здружување. СЗПП ја дефинираше со доволна јаснотија организацијата и функционирањето на политичките партии и постапките што може да доведат до нивно распуштање или судско суспендирање. Понатаму, постапките земени предвид од страна на Врховниот суд кога нареди распуштање на партиите – апликанти се од периодот по стапувањето во сила на СЗПП. Соодветно, одноското попречување е „пропишано со закон“. Покрај ова, распуштањето на партиите се стремеше кон бројни легитимни цели наброени во Член 11, вклучувајќи ја јавната безбедност, спречување немири и заштита на правата и слободите на другите.

Што се однесува до тоа дали попречувањето било неопходно во демократско општество и дали било пропорционално, Судот најпрвин морал да утврди дали распуштањето на партиите – апликанти коренсподирало со „непосредна општествена потреба“ пред да разгледа, доколку е соодветно, дали било „пропорционално кон легитимната цел што се стремело да ја оствари“. Наредувајќи го распуштањето на партиите, Врховниот суд не се ограничил само на споменување на фактот дека апликантите не ги осудиле нападите извршени од ЕТА, туку навел и бројни постапки што давале основа да се заклучи дека партиите – апликанти биле клучни во терористичката стратегија на ЕТА. Тие можеле да се поделат во две категории: прво, оние кои придонеле кон создавање на клима на општествен конфликт и, второ, оние кои претставувале имплицитна поддршка за терористичките активности на ЕТА. Во сите случаи, како што е согледано од домашните судови, овие акти дошле многу блиску до експлицитна поддршка за насилство и поддржување на лица со можни терористички врски. Понатаму, постапките и говорите на членовите и лидерите на партиите – апликанти што ги споменува Врховниот суд не ја исклучувале употребата на сила за постигање на нивните цели. Судот, исто така, не може да се согласи со аргументот на апликантите дека ниедна од постапките што ги споменува Врховниот суд не била спомената во СЗПП како основа за распуштање на политичка партија. Според Судот, постапките на апликантите морало да се разгледуваат заедно, како нешто што е дел од стратегија за остварување на нивните политички цели, што по самата своја суштина се спротивни на демократските принципи искажани во шпанскиот Устав. Ова коренсподираше со една од основите за распуштање согласно СЗПП, имено – давање политичка поддршка за активностите на терористичка организација со цел да се остварат целите на поткопување на уставниот поредок или создавање сериозни општествени нереди. Во конкретниот случај, домашните судови дошле до разумни заклучоци по деталното проучување на доказите изведени пред нив и Судот не видел

причина да отстапи од размислувањето на Врховниот суд којшто нашол врски меѓу партиите – апликанти и ЕТА. Понатаму, земајќи ја предвид ситуацијата што постоела во Шпанија многу години, во врска со терористичките напади, особено во „политички чувствителниот регион“ на Баскија, овие врски можеле објективно да се сметаат како закана по демократијата. На крајот, наодите на Врховниот суд треба да се стават во контекст на меѓународната решеност да се осуди јавната одбрана на тероризмот. Како последица, потаспките и говорите што се припишуваат на партиите – апликанти, земени заедно, создаваат јасна слика на општествен модел што го предвидуваат и за којшто се залагаат, што е во спротивност со концептот на „демократско општество“. Соодветно, наредбата донесена против апликантите од страна на Врховниот суд, а потврдена од Уставниот суд може разумно да се смета како нешто што коренсподира со „непосредна општествена потреба“, дури и ако се посматра во контекст на тесната маргина на дискреција во проценката препуштена на државите. Останува на Судот да утврди дали обжаленото попречување било пропорционално со легитимната цел што се стремело да ја оствари. Имајќи ги предвид фактите дека гореспоменатите проекти се во спротивност со концептот на „демократско општество“ и претставуваат значителна закана по шпанската демократија, казната наметната на апликантите била пропорционална со легитимната цел кон којашто се стремела, во смисла на Член 11 § 2. Имајќи го предвид ова, може да се каже дека распуштањето на партиите било „неопходно во демократско општество“, особено за да се осигура јавната безбедност, да се спречат нереди и да се заштитат правата и слободите на другите, во смисла на Член 11 § 2.

Заклучок: нема повреда (едногласно).

Види, исто така *Exteberria, Barrena Arza, Nafarroako Autodeterminazio Bilgunea* и *Aiarako* и *Others v. Spain* (nos. 33579/03, 35613/03, 35626/03 и 35634/03) и *Herritarren Zerrenda v. Spain* (no. 43518/04) согласно Член 3 од Протоколот 1 подолу.

На овој линк може да се најдат [Case-Law Information Notes](#)

© Совет на Европа/Европски суд за човекови права 2012

Официјални јазици на Европскиот суд за човекови права се англискиот и францускиот. Овој превод е изработен со поддршка на Human Rights Trust Fund на Советот на Европа (www.coe.int/humanrightstrustfund). Преводот не е обврзувачки за Судот, ниту Судот презема било каква одговорност за неговиот квалитет. Преводот може да се префрли од HUDOC базата на податоци за судската пракса на Европскиот суд за човекови права (<http://hudoc.echr.coe.int>) или од други бази на податоци со кои Судот го споделил. Може да биде репродуциран за некомерцијални цели под услов да се наведе потполниот наслов на предметот заедно со горната назнака за авторски права и споменувањето на Human Rights Trust Fund. Ако постои намера да се употреби некој дел од овој превод за комерцијални цели, Ве молиме контактирајте ги publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du

Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.